

DIGITALISERING I VÄLFÄRDEN

**ATTITYDER OCH ERFARENHETER
BLAND MEDARBETARE OCH STUDENTER**

Sveriges viktigaste jobb finns i välfärden

Den här studien är en del av SKR:s satsning Sveriges Viktigste Jobb. Satsningen syftar till att öka kunskapen om välfärdsjobben och om kommuner och regioner som arbetsgivare. Tidigare poddar och rapporter på samma tema:

- › [Sveriges Viktigste Jobb-podden, Om kompetensmodeller \(2020\)](#).
- › [Sveriges Viktigste Jobb-podden, Om digitalisering \(2019\)](#).
- › [Mitt i livet – Attityder till jobb, yrkesväxling och ett förlängt arbetsliv \(2019\)](#).
- › [Unga om välfärdsjobben – En studie om ungas attityder och intresse för välfärden \(2019\)](#).
- › [Personalen i välfärden – Personalstatistik för kommuner och regioner \(2018\)](#).
- › [Sveriges viktigaste jobb finns i välfärden – Rekryteringsrapport 2018 \(2018\)](#).

Rapporten är framtagen av Somia Frej i samarbete med Bodil Umegård, Johanna Öqvist och Kalle Berg, utredare på avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Välfärden utvecklas med hjälp av digitalisering

Behoven av välfärd ökar i takt med att det blir allt fler barn och äldre i befolkningen. Samtidigt förväntar sig invånarna en smartare och mer tillgänglig välfärd som med hjälp av digital teknik ger snabbare och mer sammanhållen service.

Om vi fortsätter att arbeta på samma sätt som idag kommer de i arbetsför ålder inte att räcka till för att möta behoven av välfärd. Många kommuner och regioner befinner sig dessutom i ett ansträngt ekonomiskt läge. Digitalisering – att förändra strukturer, beteenden och arbetssätt med stöd av digital teknik – har stor potential att möta flera av välfärdens utmaningar.

Staten skapar förutsättningar för digitalisering genom att säkerställa regelverk, digital infrastruktur och att tillföra resurser. Men det är i kommuner och regioner som verksamhetsutveckling med stöd av

digital teknik behöver ske. Redan nu går utvecklingen snabbt inom välfärden. Hjälpmedel såsom digitala läromedel i undervisning och kameror för tillsyn förekommer på många arbetsplatser, liksom system för ärendehantering och kommunikation.

Både medarbetare och chefer behöver hitta nya sätt att arbeta med stöd av digital teknik. Det ställer krav på delaktighet, digital kompetens och ledarskap. Några arbetsplatser kommer att gå före och det finns stora möjligheter att lära av varandra.

I den här studien har vi frågat forskollärare, lärare, läkare, sjuksköterskor, socionomer och undersköterskor om deras attityder till och erfarenheter av digitalisering på arbetsplatsen. Syftet med rapporten är att stödja arbetsgivare i kommuner och regioner som utvecklar verksamheten med hjälp av digitalisering.

Studiens resultat i korthet

- Majoriteten av de yrkesverksamma är positiva till ökad digitalisering på arbetsplatsen. Ungefär lika stor andel är positiv till ökad digitalisering i samhället, men de är inte riktigt lika positiva som studenterna och befolkningen i övrigt.
- De allra flesta medarbetare jobbar på en arbetsplats där det införts digitala verktyg/arbetssätt under de senaste två åren. För nio av tio är det tydligt varför dessa har införts och de flesta tycker att verktygen/arbetssätten har fungerat bra.
- Fler än åtta av tio medarbetare vet hur de ska använda sig av de digitala verktyg som finns på arbetsplatsen idag. Sex av tio tror dock att kompetenskraven kommer att öka framöver. För att bli bättre på att nyttja de digitala verktygen efterfrågar medarbetare bland annat mer utbildning i dessa.
- Det finns förhoppningar bland medarbetarna om att digitaliseringen ska förenkla administrationen och förbättra kommunikationen med såväl kollegor och chefer som med brukare, patienter och elever. Samtidigt oroar sig många för att digitaliseringen kan påverka arbetstakten och tiden för kärnuppdraget negativt samt ser farhågor med hanteringen av känsliga uppgifter.
- Åtta av tio studenter tror att deras framtida arbetsplats kommer att använda digitala verktyg/arbetssätt. De flesta vill vara med och påverka inköp av digitala verktyg till arbetsplatsen.
- Få studenter upplever att deras utbildning förbereder dem för att använda digitala verktyg i arbetet.

Om studien

Syftet med studien är att ge en bild av hur studenter och medarbetare i välfärden ser på digitalisering och användning av digital teknik i sitt arbete samt vilka erfarenheter de har.

Studien bygger på resultat från två webbenkätundersökningar som genomfördes av Kantar Sifo på uppdrag av SKR, den ena riktad till yrkesverksamma och den andra riktad till studenter. Enkätfrågorna bygger i sin tur på tre fokusgruppsintervjuer med yrkesverksamma och studenter som genomfördes i februari 2019. I enkäten ingår även frågor som ställdes i en tidigare undersökning av invånarnas inställning och förväntningar på digital service 2018.

Studien riktar sig till dig som arbetar med kompetensförsörjning, digitalisering eller förändringsledning i en kommun eller i en region. I rapporten finns diskussionsfrågor att arbeta vidare med i er verksamhet. Det finns också svar på öppna frågor där medarbetare och studenter ger råd till arbetsgivare vid införandet av nya digitala verktyg och arbetssätt på arbetsplatsen.

Enkät till yrkesverksamma

1 093 respondenter: 510 lärare (för-, grund och gymnasieskola), 179 sjuksköterskor, 107 läkare, 138 undersköterskor och 159 socionomer. 86 procent av de svarande arbetar i kommuner och regioner.

Fältperiod: 25 april–14 maj 2019.

Enkät till studenter

819 respondenter: 209 läkar-, 200 lärar-, 202 socionom- och 208 sjuksköterskestudenter från universiteten i Uppsala, Linköping, Umeå, Lund, Karlstad, Göteborg och Stockholm samt Karolinska Institutet. 81 procent av studenterna läser på termin 3 eller senare.

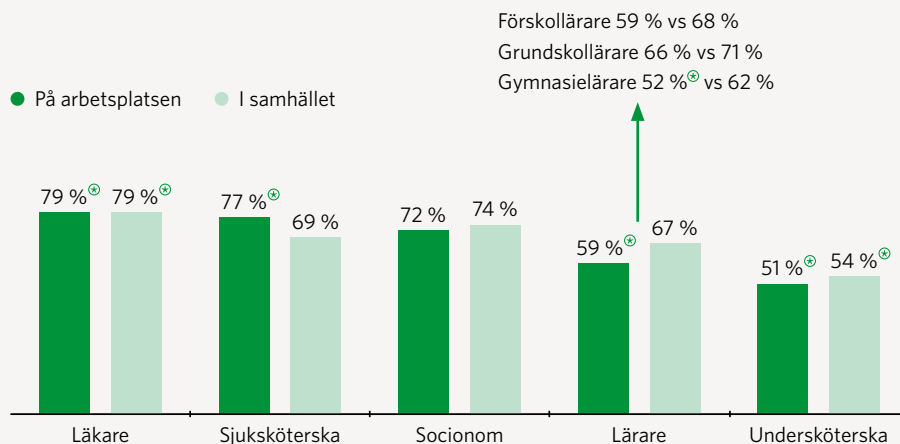
Fältperiod: 25 april–6 maj 2019.

Statistiskt signifikanta skillnader mellan aktuell grupp och komplementgrupp är beräknade på 95 %-nivå med chi2-metoden och markerade med i studien.

KAPITEL 1

Attityder till digitalisering

Majoriteten av medarbetarna är positiva till ökad digitalisering

74%

av befolkningen, det vill säga invånarna i kommuner och regioner, är positiva till den ökade digitaliseringen i samhället.

Källa: Invånarnas inställning till digital service i välfärden, SKR, 2018.

Hur ställer du dig till den ökade digitaliseringen på arbetsplatsen respektive i samhället?

Ovan redovisas andel som svarat Mycket positiv och Ganska positiv sammanslaget.

Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Varken positiv eller negativ, Ganska negativ, Mycket negativ, Tveksam, vet ej.

Majoriteten av medarbetarna i välfärden är positivt inställda till den ökade digitaliseringen som sker – både på arbetsplatsen (65 %) och i samhället (68 %). Det är dock en något högre andel av befolkningen som är positiv till digitalisering i samhället.

Läkare är den yrkesgrupp som är mest positiv till ökad digitalisering. Även bland sjuksköterskor är många positiva. Bland sjuksköterskor är det en större andel som är positiv till ökad digitalisering på arbetsplatsen än en ökad digitalisering i samhället.

Bland lärare är det istället det omvända – en större andel är positiv till ökad digitalisering i samhället än en ökad digitalisering på arbetsplatsen. Gymnasielärare är i lägre utsträckning positiva till digitalisering på arbetsplatsen jämfört med övriga lärare. Cirka var femte gymnasielärare är ganska eller mycket negativ till en ökad digitalisering på arbetsplatsen.

En majoritet av undersköterskorna är positiv till ökad digitalisering – däremot i lägre utsträckning än övriga grupper. Precis som bland lärare är det endast en liten andel undersköterskor som är negativt inställd.

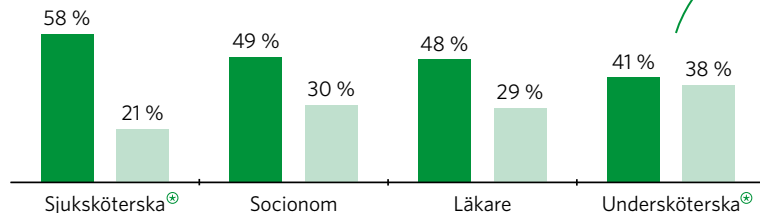

VISSTE DU ATT...

- › ...studenter är mer positiva till digitalisering både på arbetsplatsen och i samhället än yrkesverksamma.¹
- › ...bland yrkesverksamma är de mellan 35 och 49 år mest positiva till ökad digitalisering på arbetsplatsen och i samhället jämfört med övriga.²

Vårdpersonal är positiva till vård, konsultation och behandling med hjälp av digital teknik...

● Mycket positiv/ganska positiv ● Mycket negativ/ganska negativ

Hur ställer du dig till vård, konsultation och behandling med hjälp av digital teknik? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Varken positiv eller negativ och Tveksam, vet ej.

Hälften av medarbetarna inom vård och omsorg är positiva till vård, konsultation och behandling med hjälp av digital teknik. Drygt var tredje medarbetare är negativ.

Sjuksköterskor är den grupp som är mest positiv. Bland undersköterskor är det en något lägre andel som är positiv och en något högre andel som är negativ än bland övriga yrkesgrupper.

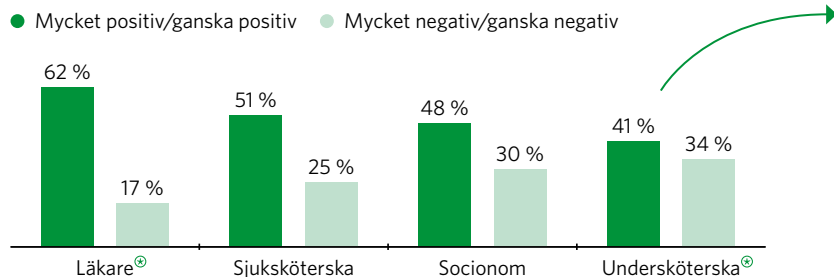
Med digital teknik avses till exempel tidsbokning av vårdmöten online, chatt- eller videosamtal med patienten.

6 av 10

invånare i kommuner svarade 2018 att de var positiva till vård, konsultation och behandling med hjälp av digital teknik.

Källa: SKR, 2018.

...och även till stöd och omsorg i hemmet med hjälp av digital teknik

Hur ställer du dig till stöd och omsorg i hemmet med hjälp av digital teknik? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Varken positiv eller negativ och Tveksam, vet ej.

Även när det gäller stöd och omsorg i hemmet med hjälp av digital teknik är hälften av medarbetarna positiva. Däremot är drygt en fjärdedel negativt inställd i samma fråga.

Läkare är mest positivt inställda till stöd och omsorg i hemmet med hjälp av digital teknik. Undersköterskor är den yrkesgrupp som är minst positiv, men det är fortfarande en större andel som är positiv än negativ. Studenter inom vård och omsorg är mer positiva i samma fråga.

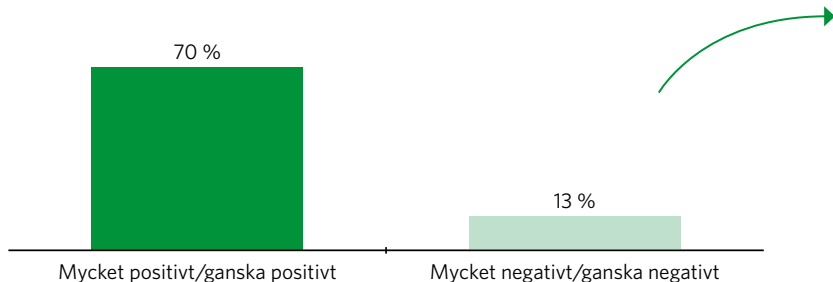
Med digital teknik avses till exempel chatt- eller videosamtal med brukare, kamera för tillsyn nattetid, sensorer som larmar vid fall, digitalt larm för att bli påmind om att det är dags att ta medicin.

6 av 10

invånare svarade 2018 att de var positiva till stöd och omsorg i hemmet med stöd av digital teknik.

Källa: SKR, 2018.

Lärare är positiva till digitala pedagogiska verktyg

Hur ställer du dig till att skolan använder digitala pedagogiska verktyg i undervisningen? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Varken positiv eller negativ och Tveksam, vet ej.

Sju av tio lärare är ganska eller mycket positiva till att skolan använder digitala pedagogiska verktyg i undervisningen. Bland gymnasielärare är en något lägre andel positiv till digitala pedagogiska verktyg än bland övriga lärare. Endast 13 procent av lärarna är negativa till digitala pedagogiska verktyg i skolan. 78 procent av lärarstudenterna är positiva.

Med digitala verktyg avses tekniska verktyg som används som hjälpmedel för personal eller elever som programvaror, telefoni, mobilapplikationer, videolänk eller digitala läromedel med mera.

7 av 10

invånare var 2018 positiva till att skolan använder digitala pedagogiska verktyg.

Källa: SKR, 2018.

Om du skulle ge ett råd till din arbetsgivare kopplat till införandet av nya digitala verktyg på din arbetsplats, vilket skulle det vara?

”Rätt verktyg till rätt sak. De positiva effekterna måste vara rejäla och komma tidigt. Uppbackning av en kompetent IT-avdelning.” – Gymnasielärare

”Att digitalisering inte kan ersätta mänsklig kontakt. Det digitala måste fortfarande vara inkluderande så att alla kan använda det, med eller utan stöd.” – Socionom

Om du fick önska dig någonting kring digitaliseringen på din framtida arbetsplats, vad skulle det vara?

”Att den är skapad för att främja en effektiv, tillfredsställande och säker vårdmiljö. Samt att kostnaderna för digitaliseringen inte blir ett hinder för att anamma en mer digitaliserad hälso- och sjukvård.” – Sjuksköterskestudent

”Att den ska öka min tid med patienter och inte tvärt om.”
– Läkarestudent

DISKUSSIONSFRÅGOR

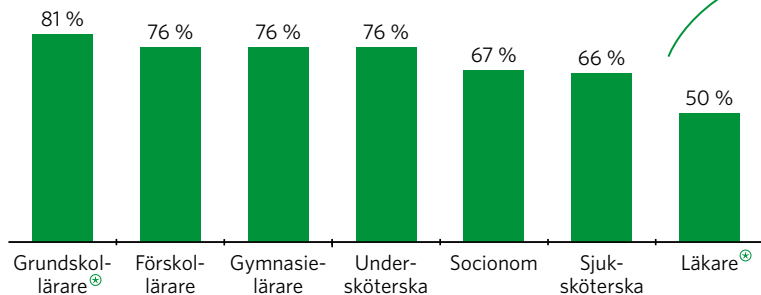
- › Hur ser ni som arbetar på den här arbetsplatsen på digitalisering?
- › Kan digitalisering förbättra för dem som tar del av er verksamhet och i så fall på vilket sätt?
- › Vilken potential har verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering på er arbetsplats?

KAPITEL 2

Digitala verktyg på arbetsplatsen
- användning och erfarenhet

Införandet av nya digitala verktyg har fungerat bra

● Mycket bra/ganska bra

Tänk på de digitala verktyg/arbetsätt som införts under de senaste två åren. Hur har dessa digitala verktyg/arbetsätt fungerat för dig? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Inte särskilt bra, Inte alls bra, Tveksam, vet ej.

Sju av tio arbetar på en arbetsplats där det under de senaste två åren har införts digitala verktyg/arbetsätt.³ En övervägande majoritet av lärarna tycker att de verktyg/arbetsätt som införts har fungerat bra. Det gäller även en majoritet av de yrkesverksamma inom vård och omsorg. Dock skiljer det mellan yrkesgrupperna där det är en lägre andel läkare som tycker att det har fungerat bra.

Med **digitala verktyg** avses tekniska verktyg som används som hjälpmedel för personal, patient, brukare eller elev såsom programvaror, mobilapplikationer, videolänk, digitala läromedel, kameror för tillsyn, system för processer, ärendehantering eller för kommunikation.

9 av 10

medarbetare tycker att det är mycket eller delvis tydligt varför digitala verktyg/arbetsätt har införts på arbetsplatsen de senaste två åren.⁴

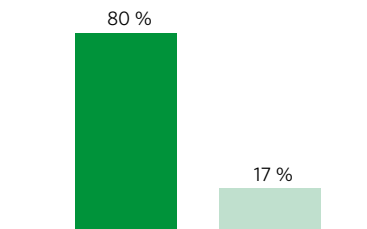
Övriga svarsalternativ: Nej, inte tydligt alls, Tveksam, vet ej.

God tillgång och kunskap om de verktyg och arbetssätt som införts

Välfärdens arbetsplatser är idag olika digitala. Vissa använder något digitalt verktyg medan det på andra arbetsplatser genomgår en större del av verksamheten. Åtta av tio medarbetare uppger att de i stor utsträckning har tillgång till de digitala verktyg de behöver i sitt arbete.⁵ Lärare[⊕] är den grupp som bedömer att de i störst utsträckning har tillgång till de verktyg de behöver i sitt arbete, 83 procent. Bland läkarna[⊕] är andelen något lägre, sju av tio.

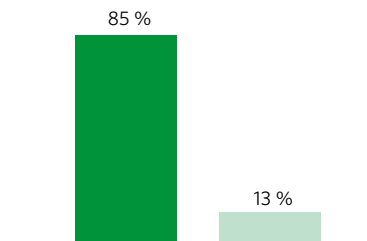
De allra flesta, 85 procent, vet också hur de ska använda de digitala verktyg de behöver i sitt arbete.⁶ Nio av tio sjuksköterskor[⊕] och nästan åtta av tio socionomer vet hur de ska använda de digitala verktyg de behöver i sitt arbete.

● Stämmer mycket bra/
stämmer ganska bra ● Stämmer ganska dåligt/
stämmer mycket dåligt

Jag har tillgång till de digitala verktyg jag behöver för mitt arbete på min arbetsplats.

● Stämmer mycket bra/
stämmer ganska bra ● Stämmer ganska dåligt/
stämmer mycket dåligt

Jag vet hur jag ska använda de digitala verktyg jag behöver i mitt arbete.

Utöver de ovan redovisade var svarsalternativet: Tveksam, vet ej. För definition av digitala verktyg se föregående sida.

Vad skulle du behöva för att i högre grad kunna nyttja de digitala verktygen som finns på din arbetsplats?

”Att vårdpersonal är med och utvecklar dem.” – Sjuksköterska

”Bättre användarvänlighet och bättre kommunikation mellan systemen.” – Läkare

”Datorer som inte tar 9–10 minuter att starta om då någon annan glömt logga ut.” – Undersköterska

”Mer tid att sätta sig in i och att prova/leka med verktygen innan man använder dem i skarpt läge.” – Gymnasielärare

”Att jag fick tid att lära mina kollegor hur de använder de digitala verktygen. För att det ska fungera i praktiken måste alla behärska dem.” – Förskollärare

”Tid till att planera min användning och hur jag ska använda verktygen för att anpassa undervisningen än bättre till elevgrupperna.” – Grundskollärare

DISKUSSIONSFRÅGOR

- ▶ Hur har ni arbetat med att införa digitala verktyg i er verksamhet?
- ▶ Har ni förändrat arbetssätt när digitala verktyg har införts och hur har det i så fall gått?
- ▶ Hur tar ni hand om lärdomar och erfarenheter?

VISSTE DU ATT?

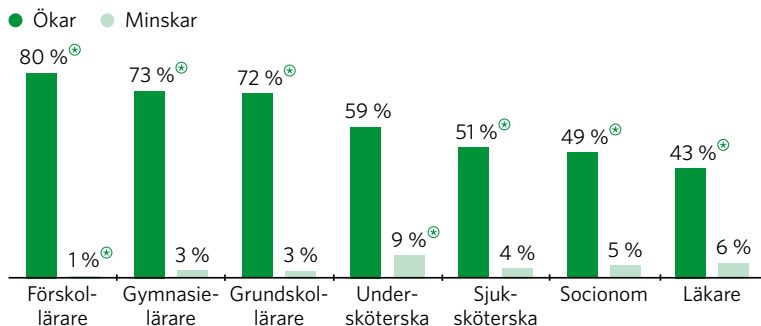
Under 2016–2017 deltog 20 kommuner i utvecklingsprojektet LEDA för smartare välfärd. Projektet identifierade elva nyckelfaktorer för att lyckas med förändringsarbete och digital utveckling.

Läs mer på: www.skr.se.

KAPITEL 3

Kompetens i ett allt
mer digitalt arbetsliv

Digitaliseringen ökar kompetenskraven på arbetsplatsen

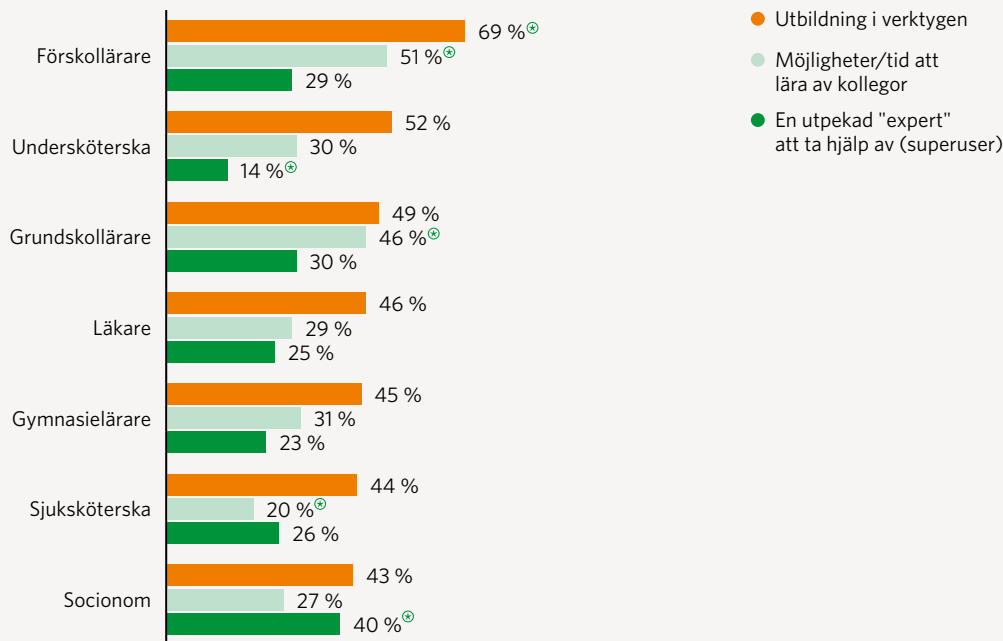
På vilket sätt tror du att digitaliseringen påverkar kompetenskraven på din arbetsplats, inom de närmaste tre åren? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativen: Är oförändrade, Tveksam, vet ej.

Samtidigt som en övervägande majoritet av välfärdens medarbetare vet hur de ska använda de digitala verktyg de behöver i sitt arbete, tror 75 procent av lärarna att kompetenskraven kommer att öka. Drygt hälften av medarbetarna i hälso- och sjukvården tror på ökade kompetenskrav. Bland samtliga yrkesgrupper är det ytterst få som tror att kompetenskraven kommer att minska som en följd av digitalisering.

6 av 10

medarbetare tror att digitaliseringen ökar kompetenskraven på arbetsplatsen inom de närmaste tre åren.

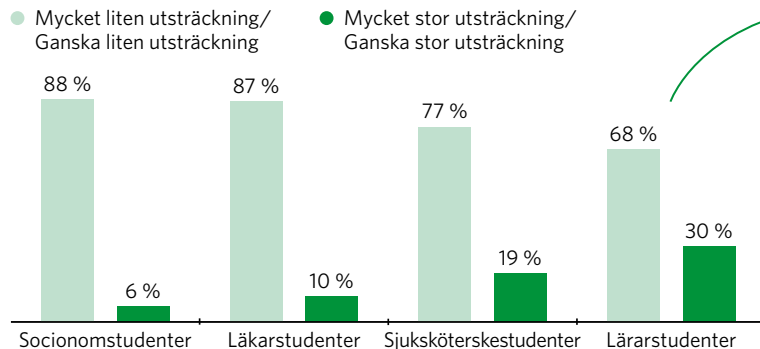
Utbildning och kollegor är viktiga för att bli ännu bättre på att använda digitala verktyg

Vad skulle du behöva för att i högre grad kunna nyttja de digitala verktygen som finns på din arbetsplats?

Flervalsalternativ. Utöver alternativen ovan fanns också: Annat, vad?, Tveksam, vet ej och Ingenting, jag nyttjar dem redan fullt.

Studenter förbereds inte för att använda digitala verktyg

I vilken utsträckning förbereds du i din utbildning för användandet av digitala verktyg på din framtida arbetsplats? Utöver de ovan redovisade var svarsalternativet: Tveksam, vet ej.

Studenter upplever inte att deras utbildning förbereder dem för att använda digitala verktyg på sin framtida arbetsplats. Det är endast 16 procent av alla studenter som svarar att de förbereds, medan en stor majoritet svarar att så inte är fallet.

Med **digitala verktyg** avses tekniska verktyg som används som hjälpmedel för personalen, patienten, brukaren eller eleven såsom programvaror, telefoni, mobilapplikationer, video-länk, digitala läromedel, nattkameror för tillsyn, sensorer som larmar vid fall med mera.

8 av 10 av 7 av 10

studenter **tror** att deras framtida arbetsplats kommer använda digitala verktyg/ arbetssätt.

studenter **vill** att deras framtida arbetsplats ska använda digitala verktyg/ arbetssätt.

Ovan redovisas svaret *Mycket stor utsträckning och Ganska stor utsträckning* sammanslaget. Övriga svarsalternativ var: *Ganska liten utsträckning, Mycket liten utsträckning, Tveksam, vet ej.*

Studenters förväntningar på framtida arbetsgivare

Studenterna i undersökningen är mer positiva till digitalisering på arbetsplatsen och i samhället än yrkesverksamma. De är även mer positiva till digitala verktyg i arbetet. För studenterna är det också viktigt, när de i framtiden ska söka jobb, att arbetsgivaren erbjuder kompetensutveckling i digitala system/verktyg.

Omkring två av tre studenter tycker också att det är viktigt att få vara med och påverka vilka digitala verktyg/system som köps in. Nästan en lika stor andel, sex av tio, tycker att det är viktigt att arbetsplatsen använder sig av den senaste teknologin. De allra flesta tror att deras framtida arbetsplats kommer använda digitala verktyg/arbetsätt. Likaså svarar studenterna, i nästan lika stor utsträckning, att de vill att deras framtida arbetsgivare ska göra det.

84%

av studenterna tycker att det är mycket eller ganska viktigt att arbetsgivaren erbjuder kompetensutveckling i nya digitala system/verktyg när de i framtiden ska söka ett jobb.⁷

*När du i framtiden ska söka ett jobb, hur viktigt är det för dig att arbetsplatsen erbjuder kompetensutveckling?
Övriga svarsalternativ var: Inte alls viktigt, Inte särskilt viktigt och Tveksam, vet ej.*

Om du skulle ge ett råd till din arbetsgivare kopplat till införandet av nya digitala verktyg på din arbetsplats, vilket skulle det vara?

”Utbildning i tillräcklig utsträckning innan nya system införs. En modern maskinpark som fungerar. Tid för personalen att lära sig nya system, samt att utföra de digitala arbetsuppgifterna.” – Förskollärare

”Användarperspektivet behöver beaktas i högre utsträckning än vad det sker idag.” – Läkare

Om du fick önska dig någonting kring digitaliseringen på din framtida arbetsplats, vad skulle det vara?

”Att man har tillgång till IT-support dygnet runt.”
– Sjuksköterskestudent

”Att digitaliseringen berör det pappersarbete som oftast skapar en ohållbar arbetssituation, så att en i yrkesrollen kan agera mer likt ”case manager” än att sortera och arkivera papper.” – Socionomstudent

DISKUSSIONSFRÅGOR

- ▶ Hur går ni tillväga för att personal med olika digital kompetens ska få förutsättningar att arbeta med nya verktyg och arbetssätt?
- ▶ Hur introduceras nya medarbetare i digitala verktyg och arbetssätt?
- ▶ Hur möjliggörs kontinuerligt lärande i digitala verktyg och arbetssätt?

”Att alla oavsett vilken roll (t.ex. förskollärare, pedagog, barnskötare, lärare, assistent) får samma möjlighet att använda och lära sig om digitalisering. Så det inte bara är avsett för vissa inom skolväsendet/förskolan.”

– Lärarstudent

”Att man under implementeringen av den nya tekniken också utbildar personalen väl, så att man känner sig trygg med förändringarna och hur tekniken fungerar. Samt att man satsar mer på robotar som kan sköta administrativa uppgifter.” – Socionomstudent

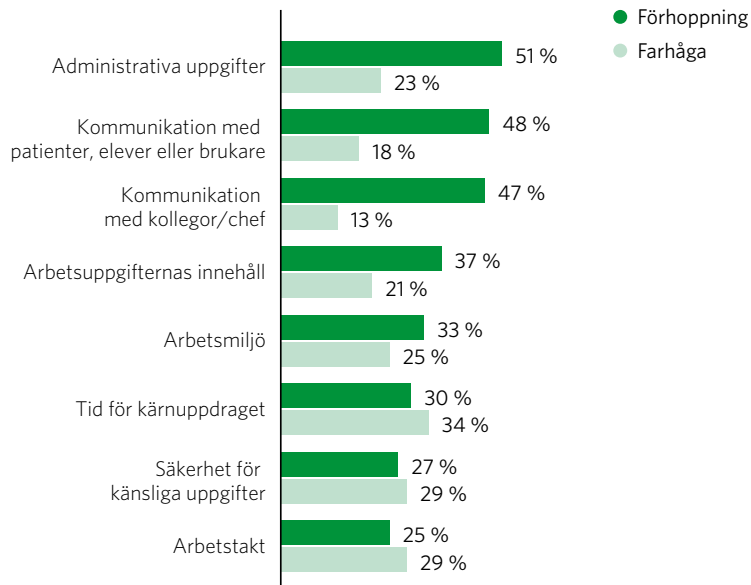
”Att diktering sker digitalt, smidiga journalsystem som anpassar sig efter den aktuella patienten. Digitaliseringen ska öka tiden att arbeta kliniskt och minska det administrativa. Initiala patientmöten bör ej ske digitalt men uppföljningar via videochatt vore smidigt. Undersökningar bör ej ske digitalt.” – Läkarestudent

KAPITEL

4

Förhoppningar och
farhågor med digitalisering

Hur kommer digitaliseringen påverka arbetsplatsen?

Och vad säger studenterna?

Studenter ser liknande förhoppningar med en mer digital arbetsplats. De är mer förhoppningsfulla och mindre oroliga när det gäller digitaliseringens påverkan på arbetsplatsen de närmaste tre åren.

Tror du att digitaliseringen, inom de närmaste tre åren, kommer att påverka din arbetsplats positivt eller negativt inom följande områden? Ovan redovisas mycket positiv och ganska positiv som förhoppning medan mycket negativ och ganska negativ redovisas som farhåga. Övriga svarsalternativ, utöver de ovan redovisade, var: Varken positiv eller negativ samt Tveksam, vet ej.

Även om medarbetarna som besvarat frågan jobbar i olika verksamheter inom sjukvården, omsorgen, förskolan, grundskolan eller gymnasieskolan är förhoppningar och farhågor likartade mellan yrkena. Många har förhoppningar om att digitaliseringen kommer att förenkla administrativa arbetsuppgifter och förbättra kommunikationen med kollegor och chefer. Det finns också förhoppningar om att digitaliseringen kommer att förbättra kommunikationen med patienter, brukare och elever. Inom dessa områden finns en något mindre oro för att digitaliseringen kommer att ha en negativ påverkan.

Samtidigt kan det som är en förhoppning för en person vara en farhåga för någon annan, vilket framgår av diagrammet. Exempelvis är det nästan lika många som tror att digitaliseringen kommer att påverka tiden för kärnuppdraget positivt som negativt. Det gäller även säkerheten för känsliga uppgifter och arbetstakten.

Liknande farhågor framkom i SKR:s undersökning av invånares inställning till digital samhällsservice. För invånare är säkerhet och integritet viktigt, liksom att den personliga kontakten inte glöms bort. De lyfter också vikten av icke-digitala alternativ för de som behöver. (SKR 2018)

Verktyg för digital arbetsmiljö

Digi-ronden är ett stöd för arbetsplatsen att nå en bättre digital arbetsmiljö och är framtagen av den partsgemensamma organisationen Suntarbetsliv.

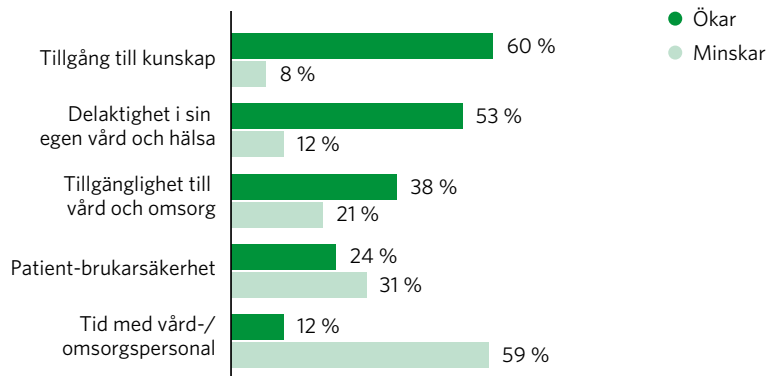
Digi-ronden innehåller:

- ▶ Tre skyddsronder med hjälp av checklistor.
- ▶ Stöd för att skapa handlingsplan.
- ▶ Vägledning för att hålla möte på arbetsplatsen om digital arbetsmiljö.
- ▶ Kunskap om digital arbetsmiljö.

Digi-ronden bygger på systematiskt arbetsmiljöarbete i samverkan mellan chef, skyddsombud och medarbetare.

www.suntarbetsliv.se.

Digitaliseringens påverkan för patienter och brukare...

På vilket sätt tror du att digitaliseringen, inom de närmaste tre åren, påverkar följande för patienterna och brukarna? Svartaltemativ utöver de ovan redovisade var: Är oförändrad, Tveksam, vet ej.

Medarbetare i vård och omsorg tror att digitalisering, inom de närmaste tre åren, kommer att öka patienters och brukares tillgång till kunskap och delaktighet i sin egen vård och hälsa. Majoriteten av medarbetarna tror däremot att tiden med vård- och omsorgspersonal kommer att minska.

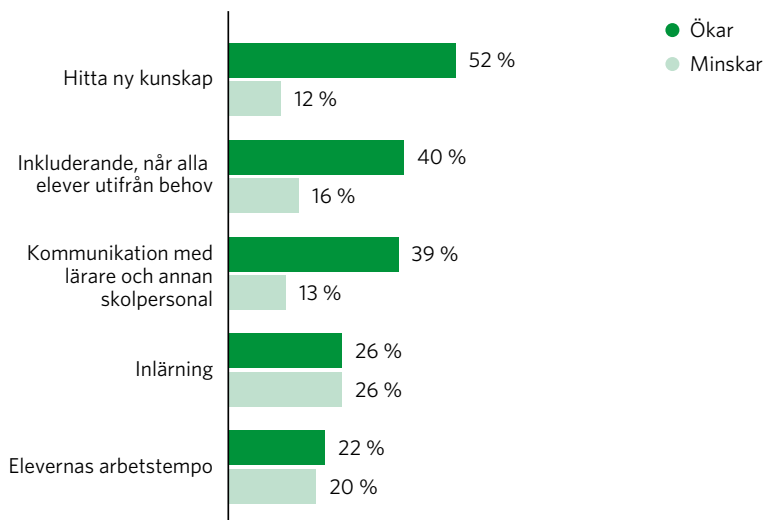
Och vad tror läkar-, sjuksköterske- och socionomstudenterna?

Studenterna är mer positiva än de yrkesverksamma när det gäller digitaliseringens påverkan för patienter och brukare. Inte minst vad gäller tillgänglighet till vård och omsorg.

- Tillgång till kunskap: 75 %.
- Tillgänglighet till vård och omsorg: 63 %.
- Delaktighet i sin egen vård och hälsa: 61 %.
- Patient- brukarsäkerhet: 26 %.
- Tid med vård-/omsorgspersonal: 17 %.

På vilket sätt tror du att digitaliseringen, inom de närmaste tre åren, påverkar följande för patienterna/brukarna? Ovan redovisad andel som svarat ökar. Övriga svartaltemativ var: Minskar, Är oförändrad, Tveksam, vet ej.

...och för elever?

På vilket sätt tror du att digitaliseringen, inom de närmaste tre åren, påverkar följande för eleverna? Svartalternativ utöver de ovan redovisade var: Är oförändrad, Tveksam, vet ej.

Medarbetare i skolan tror att de, inom de närmaste tre åren, med digitaliseringens hjälp kommer att kunna arbeta mer inkluderande och öka elevernas möjlighet att hitta ny kunskap.

Och vad tror lärarstudenterna?

Även lärarstudenterna är mer positiva än de yrkesverksamma när det gäller digitaliseringens påverkan för elever.

- Förmåga att hitta ny kunskap: 68 %.
- Kommunikation med lärare och annan skolpersonal: 57 %.
- Skolan blir mer inkluderande, när alla elever utifrån behov: 55 %.
- Inlärningsprocess: 36 %.
- Elevernas arbetstempo: 27 %.

På vilket sätt tror du att digitaliseringen, inom de närmaste tre åren, påverkar följande för eleverna? Ovan redovisas andel som svarat ökar. Övriga svarsalternativ var: Minskar, Är oförändrad, Tveksam, vet ej.

Om du skulle ge ett råd till din arbetsgivare kopplat till införandet av nya digitala verktyg på din arbetsplats, vilket skulle det vara?

”Glöm inte bort de gamla, vi är oftast de enda de träffar på en dag. Det är viktigt med mänsklig kontakt.”

– Undersköterska

”Digitalisering förenklar vårt arbete och minskar vår arbetsbörda. I de system som jag arbetar i på vår arbetsplats, arbetar vi med förenklad handläggning vilket hjälper oss mycket och sparar tid i vårt arbete gällande utredningarbetet som tar kortare tid och ger mer utrymme för att träffa våra vårdtagare. Arbets-tempot känns inte lika stressigt.” – Socionom

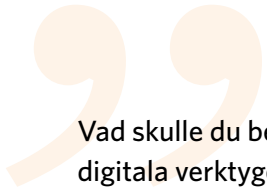
”Att det är patientsäkert och användarvänligt. Att det inte tar mer tid jämfört med traditionellt arbetssätt.”

– Sjuksköterska

DISKUSSIONSFRÅGOR

- ▶ Vilka förhoppningar och farhågor har ni inför en ökad digitalisering på er arbetsplats?
- ▶ I citaten lyfter många vikten av det fysiska mötet. Vad innebär tid för kärnuppdraget på en mer digital arbetsplats för er?
- ▶ Vad behövs för att göra ett digitalt möte personligt? För vem?

Vad skulle du behöva för att i högre grad kunna nyttja de digitala verktygen som finns på din arbetsplats?

”Tid till att planera min användning och hur jag ska använda verktygen för att anpassa undervisningen än bättre till elevgrupperna.” – Grundskollärare

Om du fick önska dig någonting kring digitaliseringen på din framtida arbetsplats, vad skulle det vara?

”Att de effektiviserar det administrativa arbetet och ger mer tid till patienter.” – Sjuksköterskestudent

”Att vi inom vården inte glömmer bort det personliga fysiska mötet som inte sker genom en skärm. Jag hoppas även att digitaliseringen kommer att bidra till en positiv utveckling där tid sparas och vården blir effektivare. Är rädd för att all teknik och administration kommer att ta tid från mötet med patienterna.” – Socionomstudent

”Lösningar som minskar arbetsbelastning och leder till mindre administrativt arbete.” – Lärarstudent

Läs mer om:

- › Skolväsendets digitalisering, <http://skoldigiplan.se/>
- › E-hälsa, www.skr.se

Vägen framåt

Den demografiska utvecklingen utmanar svensk välfärd. Digitalisering är ett sätt för kommuner och regioner att möta de växande och förändrade behoven. Kommuner, regioner, SKR och staten behöver samarbeta för att svara upp mot medborgarnas behov och förväntningar på välfärd i framtiden.

Det är i **kommuner och regioner** som välfärden bedrivs och det är där det stora utvecklingsarbetet med stöd av digital teknik ska genomföras. Att en majoritet av välfärdens medarbetare är positiv till digitala verktyg och arbetssätt innebär goda förutsättningar för detta. Digitalisering är inte ett mål i sig utan en del av verksamhetsutvecklingen. Målet är smartare välfärd. En utvecklad ledning, styrning och organisation är centralt för att förändra beteenden och arbetssätt med stöd av digital teknik. Genom samverkan skapas delaktighet på alla nivåer i organisationen.

Staten har en central roll för att ge kommuner och regioner förutsättningar i utvecklingsarbetet, genom att säkerställa finansieringen av nödvändiga investeringar och undanröja juridiska hinder. Digitaliseringen påverkar i hög utsträckning kompetenskraven för jobben i välfärden. Utbildningarna måste förbereda studenterna för ett arbetsliv i vården, omsorgen och skolan som i allt större utsträckning präglas av digitala verktyg och arbetssätt. Sverige behöver ett utbildningssystem som ger yrkesverksamma möjligheter att både utveckla sin kompetens och att ställa om.

SKR-koncernen tillhandahåller vägledning och stöd för kommuner och regioner, mötesplatser för erfarenhetsutbyte och nationella ramavtal. SKR bidrar också till att utveckla nationell digital infrastruktur och samverkar med de fackliga organisationerna på central nivå.

Tips som kan vara till hjälp inför utvecklingsarbete med stöd av digital teknik:

- › Digitalisering är en del av verksamhetsutvecklingen, inte ett separat spår.
- › Tydliggör varför och vad ni vill uppnå.
- › Skapa delaktighet genom god facklig samverkan.
- › Ta vara på kraften hos de positiva för att få med alla.
- › Följ upp arbetet kontinuerligt och visa på vinster så tidigt som möjligt.
- › Skapa förutsättningar för chefer att leda i förändring.

DISKUSSIONSFRÅGOR

- › Vilken del av er verksamhet skulle vinna på att utvecklas med stöd av digital teknik?
- › Känner ni till andra arbetsplatser som ni kan lära av inför kommande utvecklingsarbeten med digitala inslag?

Strategi: Utveckling i en digital tid

Syftar till att skapa en gemensam riktning för kommuner, regioner, SKR, SKL Kommentus och Inera om grundläggande förutsättningar för utveckling i en digital tid. Strategin handlar om: Ledning, styrning och organisation, arkitektur och säkerhet, informationsförsörjning och digital infrastruktur samt sammanhållen digital service.

Läs mer om strategi för utveckling i en digital tid:

www.skr.se

Slutnoter

- [1] Studenterna är mer positiva till digitalisering än de yrkesverksamma, både på arbetsplatsen (77 % jämfört med 68 %) och i samhället (76 % jämfört med 65 %).
- [2] Yrkesverksamma mellan 35–49 år är mer positiva till digitalisering jämfört med övriga, både på arbetsplatsen (72 % jämfört med 65 %) och i samhället (76 % jämfört med 67 %).
- [3] Förskollärare 87 %[⊕], grundskollärare 84 %, gymnasielärare 84 %[⊕], läkare 64 %, sjuksköterska 61 %[⊕], undersköterska 60 %[⊕], socionom 58 %[⊕]. Medelvärde: 72 %.
- [4] Förskollärare 93 %, grundskollärare 89 %, gymnasielärare 87 %[⊕], läkare 85 %, sjuksköterska 92 %[⊕], undersköterska 91 %, socionom 87 %. Medelvärde: 90 %.
- [5] Förskollärare 78 %, grundskollärare 83 %, gymnasielärare 88 %[⊕], läkare 67 %[⊕], sjuksköterska 78 %, undersköterska 80 %, socionom 77 %. Medelvärde: 80 %.
- [6] Förskollärare 81 %, grundskollärare 88 %, gymnasielärare 88 %, läkare 80 %, sjuksköterska 91 %[⊕], undersköterska 86 %, socionom 77 %[⊕]. Medelvärde: 85 %.
- [7] Lärarstudent 81 %, lärarstudent 86 %, sjuksköterskestudent 91 % och socionomstudent 81 %.

Den demografiska utvecklingen utmanar svensk välfärd. Med en större andel barn och äldre i befolkningen behöver välfärd tillhandahållas på nya och smartare sätt. Digitalisering är ett sätt för kommuner och regioner att möta de växande och förändrade behoven.

I den här studien har vi frågat befintliga och framtida medarbetare inom välfärden om deras attityder till och erfarenheter av digitalisering på arbetsplatsen. Syftet är att stödja arbetsgivare i kommuner och regioner som utvecklar verksamheten med hjälp av digitalisering.

För upplysningar om innehållet:

Somia Frej, somia.frej@skr.se

ISBN: 978-91-7585-874-6

Beställ eller ladda ner på webbutik.skr.se

Post: 118 82 Stockholm | **Besök:** Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skr.se

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**